T 35225 d1

Prof. univ. dr. DUMITRU MAZILU

DREPTURILE OMULUI

– CONCEPT, EXIGENȚE ŞI REALITĂȚI CONTEMPORANE –

LUMINA LEX
2000

II 35225 d1

Prof. univ. dr. Dumitru Mazilu
Raportor Special al Naţiuniilor Unite
privind Drepturile Omului
şi Tineretul în lume (1985-1993)

DREPTURILE OMULUI

– Concept, Exigenţe şi Realităţi contemporane –

– CURS –

222281
UNIVERSITATEA
„DUNĂREA DE JOS" GALAŢI
BIBLIOTECA 1

C-222281M

LUMINA LEX
2000

CUPRINS

DREPTURILE OMULUI LA CUMPĂNA DINTRE SECOLE ŞI MILENII 3

§1. Semnificaţiile drepturilor omului în lumea contemporană 4

§2. Impactul globalizării asupra Drepturilor omului 6

2.1. Adâncirea prăpastiei dintre bogaţi şi săraci 8

2.2. Abandonarea valorilor morale 9

2.3. „Supercoridorul Multimedia". Ascensiunea Televiziunii şi a Internetului 11

§3. De la represiunea politică la represiunea economică 13

§4. Drepturile omului în România în etapa actuală 16

4.1. Înstrăinarea avuţiei naţionale – sărăcirea galopantă a populaţiei ţării 17

4.2. „Ofensiva împotriva valorilor şi tradiţiilor naţionale serveşte afirmării drepturilor omului?" 19

4.3. Corupţia Puterii ş. Puterea corupţiei. Care este impactul corupţiei asupra drepturilor omului? 21

§5. Şansele, speranţele şi regretele fiinţei umane 23

Capitolul I

DREPTURILE OMULUI ŞI LIBERTĂŢILE PUBLICE. ELEMENTE DEFINITORII 26

Secţiunea I

CONTURAREA ELEMENTELOR CONCEPTUALE 27

§1. „Raţiunea, instinctele generoase; poftele grosolane" 28

§2. „Omul are două mobiluri puternice: proprietatea şi dorul" 29

§3. „Metodele tiranice în conducerea societăţii trebuie condamnate“ 31
§4. „Homo sacra res homini“ 32
§5. „Fericirea este un scop al vieţii“ 32
§6. „Numai cei credincioşi şi supuşi bisericii pot dobândi fericirea“ 34
§7. „Nevoia de a înlesni traiul zilnic şi munca nestingheritoare“ 34
§8. „Sistemul libertăţilor e sistemul muncii“ 35
§9. „Dreptul la vot reprezintă exerciţiul unei importante libertăţi publice“ 37
§10. „Solidaritatea socială – expresie a drepturilor şi libertăţilor publice“ 38

Secţiunea a II-a
DREPTURILE OMULUI ŞI LIBERTĂŢILE PUBLICE 41
§1. Dreptul obiectiv şi dreptul subiectiv 41
§2. Dreptul natural şi dreptul pozitiv 43
2.1. Ubi societas ibi jus 43
2.2. „Omul abstract, omul natural, omul sălbatec“ 44
2.3. „Dreptul natural – un drept etern, imuabil“ 44
§3. Drepturile omului şi libertăţile publice 47

Secţiunea a III-a
CONSACRAREA DREPTURILOR OMULUI ŞI LIBERTĂŢILOR PUBLICE ÎN REGLEMENTĂRI NAŢIONALE ŞI INTERNAŢIONALE 49

§1. Drepturile omului şi libertăţile publice în sistemul juridic anglo-saxon 50
1.1. Magna Charta Libertatum 50
1.2. Bill of Rights – 1628 51
1.3. Bill of Rights – 1689 52
§2. Drepturile omului şi libertăţile publice în sistemul juridic american 54
2.1. Bill of Rights – 1776 55
2.2. „We, the people of the United States" 57
§3. Declaraţia drepturilor omului şi ale cetăţeanului din 1789 58
3.1. Drepturile omului şi ale cetăţeanului 59
3.2. „Nesocotirea drepturilor omului sunt singurele pricini ale relelor publice" 61
3.3. „Oamenii se nasc şi rămân liberi şi egali în drepturi" 62
§4. „Toţi elveţienii sunt egali în faţa legii" 67
§5. Drepturile şi libertăţile omului în sistemul juridic al ţărilor române 68
§6. Consacrarea drepturilor omului în sistemul musulamn 76
§7. Consacrarea drepturilor omului în sistemul juridic indian 77
§8. Consacrarea drepturilor omului în sistemul chinez 78

Capitolul II
DREPTURILE ŞI LIBERTĂŢILE FUNDAMENTALE 80
Secţiunea I
CONCEPTUL DREPTURILOR ŞI LIBERTĂŢILOR FUNDAMENTALE 80
§1. Drepturile individuale şi libertăţile consacrate 81

§2. Drepturi dobândite şi drepturi eventuale 82
§3. Drepturile şi libertăţile fundamentale – o componentă a „tezaurului" drepturilor omului 83

Secţiunea a II-a
DREPTURILE CIVILE 85
§1. Dreptul la viaţă, la libertate şi la inviolabilitatea persoanei 85
§2. Dreptul la egală ocrotire a legii 88
§3. Dreptul de a se căsători şi de a întemeia o familie 89
§4. Dreptul la viaţă privată 90
§5. Dreptul la cetăţenie 91

Secţiunea a III-a
DREPTURILE POLITICE 92
§1. Libertatea de exprimare 92
§2. Libertatea gândirii, conştiinţei şi religiei 93
§3. Libertatea de întrunire şi de asociere paşnică 95
§4. Libertatea de circulaţie şi de alegere a reşedinţei 96
§5. Dreptul de a participa la conducerea treburilor publice 97
§6. Egalitatea în drepturi 98
§7. Dreptul la azil 99
§8. Dreptul de a nu fi extrădat sau expulzat 101

Secţiunea a IV-a
DREPTURI ECONOMICE ŞI SOCIALE 102
§1. Dreptul la muncă 102
§2. Dreptul la securitate socială, inclusiv la asigurări sociale 104

§3. Dreptul persoanei la un nivel de trai suficient pentru ea şi familia sa 105
§4. Dreptul de a forma sindicate şi de afiliere la un sindicat 107
§5. Dreptul la sănătate 108

Secţiunea a V-a
DREPTURI CULTURALE 109
§1. Dreptul la educaţie 110
§2. Dreptul de a participa la viaţa culturală 113
§3. Dreptul de a beneficia de progresele ştiinţei şi tehnicii şi de aplicaţiile acestora 115
§4. Dreptul persoanei de a beneficia de protecţia intereselor morale şi materiale decurgând din opera sa 116
§5. Dreptul persoanei la realizarea drepturilor economice, sociale şi culturale necesare pentru menţinerea demnităţii sale 117

Capitolul III
ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE 119

Secţiunea I
ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE – ELEMENTE DEFINITORII 119
§1. Conceptul de datorie 120
§2. Datorie şi obligaţie 121
§3. Datorie şi libertate 122

Secţiunea a II-a
DREPTURILE ŞI ÎNDATORIRILE – UN RAPORT CORELATIV 124
§1. Persoana umană are numai drepturi sau numai îndatoriri? 125
§2. Drepturile şi îndatoririle în realitatea socială 127
§3. Un raport corelativ 129

Secţiunea a III-a
ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE – SENSURI ŞI SEMNIFICAŢII 130
§1. Fidelitatea faţă de ţară este sacră 131
§2. Respectarea Constituţiei şi a legilor ţării 134
§3. Dreptul şi obligaţia de apărare a ţării 135
§4. Obligaţia de a contribui la cheltuielile publice 137
§5. Obligaţia de exercitare a drepturilor şi libertăţilor constituţionale cu bună-credinţă 139

CAPITOLUL IV
PROTECŢIA ŞI GARANTAREA DREPTURILOR OMULUI 142
Subcapitolul I
INSTRUMENTE JURIDICE PENTRU PROTECŢIA DREPTURILOR OMULUI 142
§1. Instrumente juridice cu caracter universal 143
§2. Instrumente juridice europene 146
§3. Instrumente juridice naţionale 149
Subcapitolul II
EXERCITAREA GUVERNĂMÂNTULUI PE BAZA UNOR PRINCIPII DEMOCRATICE – CONDIŢIE SINE QUA NON A PROTECŢIEI ŞI GARANTĂRII DREPTURILOR OMULUI 150

Secţiunea I
PLURALISM ÎN GUVERNARE – DIVERSITATE ÎN VIAŢA OAMENILOR 150
§1. Pluralismul politic – componentă fundamentală a democraţiei 151
§2. Abandonarea sistemului partidului unic 152
§3. Exigenţe constituţionale 153
§4. Pluripartidismul şi diversitatea de opinii 154
§5. Tendinţe şi realităţi în viaţa politică cotidiană 154
5.1. Impunerea punctelor de vedere ale partidelor care deţin Puterea 155
5.2. Cenzurarea punctelor de vedere ale Opoziţiei 156
5.3. Absenţa dialogului. Formalismul 157
5.4. Calomnierea Opoziţiei 157
5.5. Pluralismul politic – acceptarea şi respectarea altor opinii 158

Secţiunea a II-a
PUTERI SEPARATE – DREPTURI GARANTATE 159
§1. Separaţia puterilor în stat – o importantă cucerire a democraţiei 159
§2. „Puterile îndeplinesc funcţii complementare" 161
§3. Echilibrul puterilor în stat 162
§4. Principiu reconfirmat de Revoluţiile din Centrul şi Estul Europei din anii 1989-1991 162
§5. Tentaţia dictaturii 163
5.1. Concentrarea Puterii 163
5.2. Subordonarea unei Puteri de către o altă Putere 164
5.3. Practici dictatoriale 165

Secţiunea a III-a
NIMENI NU TREBUIE SĂ SE CONSIDERE MAI PRESUS DE LEGE 167
§1. Legalitatea – principiu fundamental al Statului de drept 168
§2. Supremaţia legii 169
§3. Legalitatea şi Ordinea de drept 169
§4. Nimeni nu este mai presus de lege 170
4.1. Poziţia socială, privilegiile şi discriminările 171
4.2. Confruntările, adversităţile politice şi legalitatea 172
4.3. Honeste vivere 174
§5. Legea şi Dreptatea în procesul tranziţiei 175

Secţiunea a IV-a
LIBERTATE ŞI ONOARE, LIBERTATE ŞI DATORIE 177
§1. Libertatea – principiu fundamental al Statului de drept 177
§2. „Toţi oamenii se nasc liberi" 178
§3. „Libertatea este temelia tuturor principiilor morale" 179
§4. Libertatea fiecăruia dintre noi se sfârşeşte acolo unde începe libertatea altuia 180
§5. Libertatea – comportamentul guvernanţilor, suferinţele populaţiei 181
5.1. Între libertatea de a promite şi obligaţia de a-ţi onora promisiunea 181
5.2. Libertate, Bogăţie şi Sărăcie 182
5.3. Libertatea de a programa şi Libertatea de a profita 183
5.4. „Libertatea" guvernanţilor de a amplifica suferinţa 184
5.5. Libertate şi Onoare. Libertate şi datorie 185

Secţiunea a V-a
FIAT JUSTITIA, PEREAT MUNDUS 186
§1. Justiţia distributivă şi Justiţia restitutivă 187
§2. „Lex injusta non e lex" 188
§3. „Fiat iustitia, pereat mundus!" 190

Subcapitolul III
ORGANISME INTERNAŢIONALE PENTRU PROTECŢIA ŞI GARANTAREA DREPTURILOR OMULUI 191

Secţiunea I
ORGANISME CONSTITUITE ÎN SISTEMUL NAŢIUNILOR UNITE 191
§1. Comisia Drepturilor Omului 192
§2. Sub-Comisia pentru Prevenirea Discriminărilor şi Protecţia Minorităţilor 193
§3. Comitetul Drepturilor Omului 194
§4. Comitetul pentru Drepturile Economice, Sociale şi Culturale 195
§5. Comitetul pentru Eliminarea Discrimnării Rasiale 196
§6. Comitetul pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeii 197
§7. Comitetul împotriva torturii 198
§8. Comitetul privind Drepturile Copilului 199

Secţiunea a II-a
MECANISME EUROPENE DE PROTECŢIE ŞI GARANTARE A DREPTURILOR OMULUI 199
§1. Comisia Europeană a Drepturilor Omului 200
§2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului 200

Secţiunea a III-a
PRACTICA COMISIEI EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ŞI A CURŢII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI 201
§1. Acţiuni introduse de state 201
§2. Acţiuni introduse de persoane particulare 203

Capitolul V
AVOCATUL POPORULUI 207
Secţiunea I
SEMNIFICAŢIA INSTITUŢIEI AVOCATUL POPORULUI 207
§1. Forme diferite de consacrare 207
§2. Opţiunile Adunării Constituante 209
§3. Statutul Avocatului Poporului consacrat în Constituţia României 210

Secţiunea a II-a
ATRIBUŢIILE AVOCATULUI POPORULUI ŞI MODUL DE EXERCITARE A LOR 210
§1. Mandatul de Avocat al Poporului 211
§2. Principalele atribuţii ale Avocatului Poporului 212
§3. Exercitarea atribuţiilor Avocatului Poporului 213

Secţiunea a III-a
EFECTELE ACTELOR EMISE ŞI A MĂSURILOR ÎNTREPRINSE DE AVOCATUL POPORULUI 214
§1. Efectele măsurilor întreprinse de Avocatul Poporului 215

§2. Obligaţia de a aduce la cunoştinţa persoanei lezate rezultatele acţiunilor întreprinse de Avocatul Poporului 216

§3. Îndatorirea Avocatului Poporului de a aduce la cunoştinţă lacunele constatate în legislaţie 217

DOCUMENTE

I. **DECLARAŢIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI** 219

II. **PACTUL INTERNAŢIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE CIVILE ŞI POLITICE** 228

III. **PACT INTERNAŢIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ŞI CULTURALE** 271

CONVENŢIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ŞI A LIBERTĂŢILOR FUNDAMENTALE, AMENDATĂ PRIN PROTOCOALELE NR. 3, 5 ŞI 8 ŞI COMPLETATĂ PRIN PROTOCOLUL NR. 2 286

CONVENŢIA-CADRU PENTRU PROTECŢIA MINORITĂŢILOR NAŢIONALE (1995) 347

RAPORT PRIVIND DREPTURILE OMULUI ŞI TINERETUL 361

CONSIDERAŢIUNI CONCLUZIVE: „OMUL ESTE MĂSURA TUTUROR LUCRURILOR" 393

Secţiunea I

FENOMENE GRAVE. EVOLUŢII ÎNGRIJORĂTOARE 394

§1. Sărăcirea galopantă a sute de mii, a milioane de oameni în diferite zone ale lumii 395

§2. Crima organizată. Jaful fără frontiere 396
§3. Corupţia generalizată 398
§4. Pornografia şi prostituţia – încurajate şi exploatate 399
§5. Pedofilia – un act agresiv cu caracter criminal 400
§6. Munca – lipsită, adesea, de garanţiile necesare 402
§7. Opiniile incomode – frecvent cenzurate 403
§8. Calomnia – organiată şi stipendiată 405
§9. Minciuna – practicată, proliferată, oficializată 407
§10. Responsabilitatea pentru încălcarea drepturilor omului – nu de puţine ori evitată 408

Secţiunea a II-a
LA CE ÎNTREBĂRI AŞTEAPTĂ OAMENII RĂSPUNSURI LA ACEST SFÂRŞIT DE SECOL ŞI DE MILENIU? 410
§1. Va fi eliminată foametea? 411
§2. Se vor bucura toţi oamenii de îngrijire medicală? 411
§3. Va fi eradicată corupţia? 412
§4. Vor beneficia oamenii de siguranţa necesară? 412
§5. Dreptul la opinie va înceta a mai fi îngrădit? 412
§6. Dreptul la liberă circulaţie va deveni efectiv? 413
§7. Vor beneficia oamenii de o Justiţie imparţială? 413
§8. Va înceta amestecul brutal în viaţa privată a oamenilor? 414
§9. Ajutorul şi sprijinul reciproc vor deveni o realitate? 414
§10. Oferă globalizarea răspunsurile aşteptate de oameni la problemele care îi preocupă? 415

Secţiunea a III-a
CU CE SPERANŢE PĂŞIM ÎN NOUL SECOL ŞI MILENIU? 415

INDICE BIBLIOGRAFIC 417
I. DOCUMENTE 417
II. LUCRĂRI GENERALE 420
III. LUCRĂRI ŞI STUDII DE SPECIALITATE 423

CUPRINS 435

222281
UNIVERSITATEA
„DUNĂREA DE JOS" GALAŢI
BIBLIOTECA 1